

והבא לא נחלקו אלא לענין התרומה שבטבל, אבל במעשר כולי עלמא מודים שאינו צריך לשלם לו, מאחר ש"טובת הנאה אינה ממון", ולענין תרומה בדשמואל [בדינו של שמואל] קמפילגי!

דאמר שמואל: חיטה אחת פוטרת את הכרי.⁽⁶⁾

מר — רבי — אית ליה דשמואל, ויכול לומר הנגב לגב, אני הייתי פוטר את כל הגניבה בחיטה אחת, ולכן משלם לו גם את דמי התרומה.⁽⁷⁾

להפרישם, אבל נוטלים לעצמו; (4) ולכן משלם הגב גם אותם.

ומר — רבי יוסי ברבי יהודה — סבר: "מתנות שלא הורמו [ביד הסב הכהן] לאו כמי שהורמו דמיין", ונמצא שנכדו הישראל צריך לתת את התרומה והמעשר לכהן וללוי, ואין לו בהם אלא טובת הנאה, ולכן אין משלם לו הגב, כי "טובת הנאה אינה ממון".

ואיבעית אימא: דכולי עלמא מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין,⁽⁵⁾ ודכולי עלמא טובת הנאה אינה ממון, והכא במאי עסקינן כגון שגב טבל סתם מישראל:

כאן ב"המקנה" וברש"ש.

5. הוא הדין שיכולה היתה הגמרא לומר: דכולי עלמא "מתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין", אלא שאם כן תיקשי משנתנו, כי מאחר ו"טובת הנאה אינה ממון" ו"מתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין" אם כן למה המקדש בתרומות ומעשרות מקודשת, רש"י; וראה ריטב"א.

6. בתוספות רי"ד כתב כאן דבר מחודש, והוא: דבודאי מצוה ליתן לו דבר חשוב שיהא בו כדי נתינה [ראה שם השיעור], אבל מיהו אף על פי שמצותו בכך, אם אינו רוצה לקיים מצוה זו, ותרם חטה אחת מכל הכרי, נותנן ויצא מידי טבלו, אלא שלא קיים מצות נתינה; ו"המקנה" הביא כן בשם הריטב"א; וראה "נודע ביהודה" [יורה דעה מהדורא תניינא סימן רא, שחידש כן מדנפשיה].

7. לכאורה ביאור זה במחלוקתם שונה מכל שאר הביאורים [מלבד האחרון שהוא על דרך ביאור

שנפלו לו טבלים מבית אבי אמו כהן, ואינה מקודשת משום שטובת הנאה אינה ממון, ולא פירשה בכגון שנפלו לו תרומות ומעשרות מבית אבי אמו כהן, וכתב שם רש"י שאין בזה חידוש. וראה במהרש"א כאן שעמד בסוגייתנו, לפי מה דסלקא דעתין, שיסוד המחלוקת היא אם "טובת הנאה ממון", אם כן למה נקטה הברייתא את מחלוקתם במי שגונב טבלו של חברו, ולא במי שגנב את תרומתו של חברו, ראה שם; וכתבו "המקנה" והרש"ש ליישב, דקא משמע לן אליבא דרבי יוסי ברבי יהודה שאינו משלם לו אלא דמי טבלו משום ש"טובת הנאה אינה ממון", ואין אומרים דמתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין, וחייב לשלם לו אפילו אם טובת הנאה אינה ממון, וכדקא סלקא דעתין בגמרא נדרים הנזכרת, [וראה ב"המקנה" ביאור סברת הגמרא בהוה אמינא; ומיהו לפירוש הרא"ש אין מקום לישוב זה].

4. כי אף המעשר שבו שלו הוא, היות וקנס עזרא את הלויים שיתנו מעשר לכהנים, רש"י; וראה בעמוד א הערה 10 בשם הריטב"א, וראה